

Zenebarátokból: Vaszy Viktor kórus Nem félve a farkastól (sem)

Hagyományos évadzáró hangversenyt szombaton este a Bartók művelődési központban tartotta meg a Délep Szegedi Zenebarátok Kórusa. A kasszámú, de lelkes közönség vastappsal köszöntötte meg az előadást, melyet Haydn: Nagy orgonás miséjének előadóját kapott. A koncertszerű előadásról szóló enekelt Merényi Nicolette, Ertler Andrea, Fekete Imre és Szűcs István. Zongorán kísért Delley József és Somogyvári Aliz, vezényelt: Molnár László.

Hogy az évadzáró produkció megtartásának helyét ezúttal tudósítás foglalja el — oka van. A kórus ugyanis ez alkalommal szerepelt utoljára ezen a néven: Délep Szegedi Zenebarátok Kórusa. A hangverseny után Müller Józsefné, a városi tanács elnökhelyettese jelentette be a nagy hagyományú, sikeres múltú, az ország rangot szerzett énekkar megszervezését, nevének, részben funkcióinak, a mecenálás rendszerének, s a művészeti irányításnak a megváltoztatását. A 29 éves kórus alapítójának, Vaszy Viktornak a nevét veszi fel. A városi tanács és intézményei — a Bartók művelődési központ, a Szeged Városi Családi Intézet és a szabadterei igazgatóság — támogatásával működik. Az új művészeti vezető: Oberfrank Géza főzeneigazgató, segítői: a mindenkor színházi karigazgató (jelenleg Molnár László karnagy), valamint egy „külső” énekkarvezető, akinek személynéről most folytatnak tárgyalásokat.

A közismert okok miatt a Délep az idén januárban felmondta a városi tanácsal

kötött szerződést, megszűnt a kórus anyagi támogatását. Pál Tamás, aki Szegedről távozása óta csak nagy nehézségek árán tudta ellátni művészeti vezetői teendőit, lemondott erről a lisztsegről. A vezető és pénz nélkül maradt kórus tagjait — ahogy Gruber László kóruselnök mondta — az éneklés szeretete, az évtizedek alatt kovácsolódott közösségi tudat, Vaszy Viktor emlékének tisztelete tartotta együtt.

Szerencsére — senki nem adta fel. Hosszas tárgyalások után megszületett a döntés: Szeged zenei kultúráját, évtizedek alatt teremtetett értékeit nem szabad szegényíteni, főleg az ellenkezőleg: magas művészeti színvonal, minőségi teljesítmény elérésére törekedve meg kell újítani a kórust. Az elhatározás és a nyomában következő gyakorlatias szervező-, valamint művészeti műhelymunka példaeértékű.

A minőségi változásnak természetesen feltételei vannak, anyagiak és művészeti jellegűek. Oberfrank Géza — érthetően — ezek megteremtésétől tette függővé, vállalja a művészeti vezetéssel, vagy sem. Bár néhány ideiglenes megoldással, de azért már látszanak a következő, nagyobb igényű munka feltételei. A Vaszy Viktor kórus tagjai ezután éves szerződések alapján, havi ötszázról ezer forintig terjedő díjazásban részesülnek (eddig a lelkesedést úgynevezett próbadij egészítette ki, mely összeg éppoly nevetségesen alacsony volt, s éppúgy nem változott évtizedek óta, mint a napi-díj). A meg mindig csekély, de azért rendszeres „fizetéstől” persze nem vá-

lik „profi”, azaz hivatás-szerű énekesse egyetlen kórus-tag sem, így mégis bizonyos, művészi szempontból: elengedhetetlen követelmények támaszthatók.

Az új kórus tagjainak — akiket egyébként meghallgatás útján válogatnak, s kiegészülnek a színházi énekkar tagjaival — a szerződésben vállalt köteleességek lesz a Filharmonia koncertjein kívül évente egy szabadterei produkció, illetve nagyobb kórusigényű színházi opera-előadásban énekelni. A régi „zenebarátok”, akik — bármilyen ok miatt — nem vállalják a szerződésben foglalt, megnövekedett kötelezettségeket, „pártoló tagokként”, a megalakítandó Vaszy Viktor Barátok Körben tevékenykednek, mely Kör örökös elnöke, tisztere a Zenebarátok eddigi elnökét, nundenését, Gruber Lászlót kérték fel szombaton este, hogy vezesse a kórust.

Az új kórus következő szezonban kezdődő munkájához Oberfrank Géza máris kész tervekkel terjesztett elő. A hamarosan, még júniusban lebonyolított meghallgatások, új tagok felvétele után (a meghallgatások időpontjait lapunknak is közöljük majd), szeptember elején kezdődnek a rendszeres próbák, hiszen októberben a Dómban mutatkozik be a Vaszy kórus a szombaton is hallott Haydn-misével és Kodály Miska Brevis-ével. Decemberben a Filharmonia berleti sorozatában Verdi Requiemjét éneklék, jövő tavasszal pedig — később meghatározandó műsor — jubileumi koncerten emlékezik meg a Zenebarátok megalakulásának 30. évfordulójáról — a jogutód Vaszy kórus

S. E.

Mennyit, de mennyit hallottam: a mai színház mind növekvő mértékben a gazdasági helyzet, az anyagiak kiszolgáltatottsága, egy-egy produkció koncepcióját, következtetésként lehetséges hatásokat, sikerét is mily nagyon befolyásolja a rendelkezésre álló eszközök minősége, mennyisége, a körülmények, a lehetőségek, sőt, bizonyosan így is van, most szombaton este mindenestre láthatunk egy olyan színlelőadást, amely körülbelül öt négyzetméterrel művelt színházat.

A Bartók Béla Művelődési Központ udvarán keresztlátogatva, valahol lenn, Belzebub tanyája környékén találni a zengő szövegű, olyan kicsi, hogy a meglepően nagyszámú érdeklődő a szó szoros értelmében majdnem szétveti a fehérre meszelt, de bizony így is elég nyomorúságos, szűk helyiséget. Itt adta elő a Mag Más Színpad Próbakatalin rendezésében Edward Albee *Nem félünk a farkastól* című, ma már az évszázad drámairodalmának klasszikusai közé sorolt művét. Fél fenékeltem a tömegbe szorítva, a pince már-már klausztrófóbiás érzéseket gerjesztett, ha az ajtót becsukták, nyirkos, füledt meleg, ha kinyitották, jéges jégfuvallatozón uralkodott el pillanatok alatt körülöttünk — mégis úgy éreztem: mély és komoly színházi élményben volt részem.

Köztudott, hogy Albee ragyogó dialógusteknikája, már-már zsonglőri szintű színpadi biztonsága, hallatlan mérvű „dramatikus elegancia” milyen örök, óriási erőpróba még az egyéni teljesítményekre annyira érzékeny, kamaradarab jellegű drámák között is. A színészi produkciók súlyát és tekintélyt a *Nem félünk a farkastól* eddigi világtörténetében Richard Burton és Elisabeth Taylor neve éppúgy jelzi, mint idehaza Tolnay Klárié és Gábor Miklósi. Most a Próbakatalin ismeretlen nevű fiataljai nemcsak hogy nem féltek a nagy elődök mitoszától, a mű hallatlanul magas nehézségi fokú „eljátszhatóságától”, az egész vállalkozás nagyon nagy kockázattal — nem féltek ők magától a farkastól (sem). Bátrak voltak, s úgy, ahogyan csak a tiszta művészet előtt alázatos emberek tudnak lenni: bátrak, igényességgel és felkészültséggel fegyveresen. A dráma eredendő bonyolultságát, lélektani mélységeit, erőtel-

jes, bravúros szcenikai megoldássorozatait egészen magas szinten, imponáló magabiztossággal, komoly szakmai eszköztárral, néha meghatározó átéléssel és mindvégig rendkívüli fegyelmellett voltak képesek tolmácsolni. Mondom: körülbelül öt négyzetméterrel, ha jól számoltam, talán ha három-négy kellekkel. Holott a rendezés itt aztán az égvilágon semmi mást nem tehetett, mint „konceptió” gyanánt (vagy helyett) igyekezett maximálisan bejátszani két-három-négy emberrel a csöppnyi teret, miközben szinte kizárólag a leges-legnehezebbre: a megfelelő, ekképpen hatásos-iskolázott beszédtechnikára, magának a textusnak kellőképpen nívós interpretációjára hagyatkozva.

Rendkívüli, időnként bámulatosan érett, emlékeztetően élvezetes színészjátekért gratulálhatunk a

Marthát játszó Zöldhegyi Saroltának. Alakítása pontos volt és dinamikus, kidolgozott és időről időre elbűvölő hatású. Hivatásos színészeknek becsületére való eszközei vannak, empátiás készsége átlagon felüli. Komoly talentum. Tán legtöbbet mondja teljesítményéről, hogy a nemkülönben kitűnően játszó, méltó társat jelentő Csicsai Antal George szerepében, kasszámú beszédtechnikai hibájával is feltűnően változott. A Honey-t alakító, több társával Széké színpadosként most Szegedre visszatérő Schmidt Magdolna és a Nicket játszó Anger Zolt színpadon, kollektív játékban hajszálnvira sem ritt ki ebből a több, mint rokonszenves — mert amatőrként profi — is leek adni képes —, mély-ségesen elhivatott négyesből. És noha egy szünettel három teljes órán át tartott az előadás, a már koromsötét, bezárt művelődési központ épületében nagy-nagyezen megnyíló kijárat felé lépdelve, az ember nem fáradtsággal, hanem éppen a bátraknak kijáró, ébredés utáni friss örömmel konstatahatta: nézd csak, színházban voltam.

Domonkos László

Hosszabbít a Csinn-bumm cirkusz

Ha azt mondom: Csinn-bumm cirkusz, a felnőtteknek bizonyára saját gyerekkoruk visszhangzik. Úgy húsz éve elsőpró sikert aratott a rádióban a sorozat, olyannyira, hogy a kis közönség óhajára élőben is megjelentek a Fővárosi Nagycirkusz porondján, akkor még Bilcsi Tivadarék.

Öt szegedi színész jóvoltából a mai srácok is nosztalgikusan emlegethetik majd a Csinn-bummot. Herczeg Zolt hozta össze a társulatot két évvel ezelőtt. Igazi jó gyerekelőadást szeretnek volna, olyat, amely a kicsik életének apró-cseprő eseményeiről szól: bárhol, iskolában, művelődési házban eljátszható, s nem utolsósorban a színház szeretete tanít. De hol találnak anyagot, mely valamennyi szempontból megfelel? *Bobor György* fejéből pattant ki az ötlet, a Csinn-bumm cirkusz.

Maguk tervezték, készítették a jelmezeket, díszleteket, *Galkó Bence* rendezte az előadást, s mindannyian — az említettek kivételével — Szántó Lajos és Kovács Magdi — játszottak. A szellemes, kedves zongoramuzsikát Nagy Imre „szállította”, szívésségből. A kezdeti lendülettel merészen ötven előadást terveztek — s az idei gyereknapon tartották a hatvanötödiket. A „tisztelt publikum” végig hangosan buzdította Szamócat és Cinóbert, figyelmeltette Kelemt, sügött Panninak és nevetett az Istállómasteren.

Az előadás után még mulatságosra mázolt arccal, lovaglóstörrel kezében meséli Herczeg Zolt:

— Ugy gondoltuk, ez lesz az utolsó fellepésünk ebben az összeállításban. Nem akartuk, hogy „elfáradjon” a produkció. Jártunk vele Ceglédre, Baján, Kecskeméten, s hívnak továbbra is. Ugy döntöttünk hát, az év végéig hosszabbítunk.

— S azután?

— Csak akkor kezdjük újra, ha minőségi alapanyagot találunk. Meg ha ilyen szerencsésen összejön a csapat. Nagyon szeretem a Csinn-bumm cirkuszt, mert sikerélményt adott — márpedig manapság a színészek erre egyre kevesebb lehetősége adódik.

— Mit gondolsz, mit tapasztal, mitől sikeres egy gyerekelőadás?

— Először is: ha érthető. Nem hiszem, hogy eredetiekedni, okoskodni, kísérletezni kene, inkább arra törekedni, hogy önéletrajzát valjón a közönség. S ezt csak akkor érthetjük el, ha át tudjuk élni a szituációkat, hogy például a szereplők összevesznek a játékon, vagy eldugják egymás elől a csokoládét. A gyerekek sokkal élénkebben reagálnak, kimutatják érzelmeiket — az érdektelenséget is természetesen. Nem tapsolnak, csak azért, mert úgy illik. Komolyan játszunk, de összekacsintunk velük, partnerek a játékban. S tül azon, hogy a gyerekek nagyon jól szórakoztak, talán sikerül színházi közönséggé nevelni őket. Az sem baj, ha tizenöt év múlva nem a Csinn-bumm cirkuszra váltanak jegyet.

V. E.

Gyermektáborok a Szikín

Minden bizonnyal sok általános iskolás családjában okoz gondot így nyár elején, mi legyen a gyerekekkel, míg a szülők dolgoznak. Nos, egy lehetséges megoldást hallottunk a minap a Szegedi Vízművek és Fürdők igazgatójától, Tölgyesi Bélától.

Ha lesz elég jelentkező, már június 15-től gyermek-táborozáson vehetnek részt az iskolások a Szikósztón. Huszonnégy tagú csoportokat szeretnénk szervezni, a gyerekek hétfőtől péntekig, naponta 8-tól 16—17 óráig tanári felügyelettel vehetnek részt a Dorozsmán szervezett programokon. Délután és délután uszonnát, délbén ebédet kapnak, hetente 350 forintért. A Volán-buszon, mely a Marx térről viszi ki, s hozza vissza a tábor lakóit, tanulóberletet elfogadnak. Ugy tervezük, hogy ha egy-egy jelentkező pedagógus, főiskolás vagy egyetemi hallgató a 24 „gyereket” maga toborozza, megegyezéses fizetésen túl a szervezésért is kap honoráriumot. Várjuk hát a felügyeletet vállalók jelentkezését is.

— Ugy hallottuk, szerveztek bentlakásos tábor is.

— Pontosan kint, dorozsmai éjszakázásokat — reggelivel, ebéddel, vacsorával. A Hungarohemp házai-ban, melyek négyágyasok, kényelmesen berendezettek, s persze villanyvilágításosak, hétfőtől péntekig — ugyan-csak kint lakó — pedagógus felügyeletével tölthetnek el a gyerekek egy, vagy akár több hetet. Ezt a lehetőséget heti 750 forintért kínáljuk. Arra is van mód, hogy szülőkkel szervezzük ezt a programot — ha nem csak saját gyerekeire, hanem egy csoportra felügyel az illető, persze fizetésért teszi.

— S a napi program?

— Minden, amit a Szikósztó kínál: Fürdés, napozás,

labdázás. És persze beirathatók a kint alvó, meg a hazajáró gyerekek a sportfoglalkozásokra is. Egyhetes turnusokban ugyanis szörf-, úszás- és teniszoktatást szervezünk, szakképzett oktatók irányításával. Ugy kalkulálunk, hogy 24 tagú csoportok esetén a szörfözésre hetente 250, teniszezésre 180 úszásra

pedig 120 forintért tanítanánk az iskolásokat. (Kisebbségi gyerekek csak szülői kísérettel.) Noha a szörfözés csak nyolcvan centiméter mély — és vízminősége első osztályú! — erre a tanfolyamra csak úszni tudó gyerekek jelentkezését fogadjuk el.

— Hol, meddig?

— A vízművek Lenin körút 88. szám alatti berletpénztárában lehet jelentkezni és befizetni a részvételi díjat. Kérjük, a felügyeletet vállalók is ott jelentkezzenek — június 15-ig.

P. K.

Temesi L-től Zs-ig

Gyakran elhangzott, hogy ez a könyv csak a szegediek számára érdekes: története és a szereplőgárda Porlódhoz kötődik. Szemben a véleményemmel többen kifejezték, hogy a könyv érdeme az, minden magyar nyelvű olvasóhoz szól, különösen pedig azokhoz, akik nem akarják minden áron ki-nyomozni, hogy az irodalmi valóságban létező hősök mely hétköznapi járókelőkhöz rendelhetők hozzá.

Itt van például Lakat, aki az alfabetikus sorrend szerint csak most, a második kötet megjelenésekor léphetett elő színpadra. Lakat hús-vér megfelelőjét módomban áll ismerni, nem nehéz felidézni smirgihangját sem. Mégis a személyességén túl, engem az fog meg, hogyan kerekít anekdotát Temesi abból a berúgásból, ami vagy megtörtént vagy nem, mégis valóságossá lett. Az anekdotának rendszerint van eleje, közepe és vége. Kicsit hangulatot fest, gyengéden ellenpontos, novellai fordulatot hoz, de csak jelzi a

mély tartalmakat. Ez az, amit Temesi nagyon tud. Egy-egy mondat kell ahhoz, hogy feszültség keletkezzen. Például: „Többnapos részegeskedés során megcsik olykor az emberrel, hogy igen közel kerül a halálhoz.” Aki ezt eddig nem tudta, az vagy absztinens, vagy sohasem gondolta végig realisan, milyen közel van egymáshoz a halál — vágyás és az alkotó szándék a részeg emberben. A mondat tehát halálpontos.

Azabán jön a történet, szabályosan lassítva, kiselletve egy-egy rövid kanyarvételrel, hogy végül behajthasson a történet porondjára, az uszodába. Mit tesznek a rendezők, ha két anyagi részességű embert látnak? Kitalálható. Már vinnék őket, amikor oda-köszön Lakatnak — az egykori pólósna — a víziből Dudi, a világ egyik legjobb center. A puen itt ül, de az anekdota nem a viccelődés asztalához telepedik. Tovább megy, az iro-

dalmárok közötti egyik üres székig: „A meccset elvesztette Porlód, én meg Lakatot. Hamarosan felhagyott az ivással, és begubózott az éremgyűjtés fedezékébe. Azért itt is Európa egyik legjobbjává lett. Ehhez a lakathoz azonban nekem már nem volt kulcsom.”

Nagyon közel van tehát a pusztulást kárgatni igyekvő könnyedség, a folyamatos fogyatkozást leplezni szándékozó bohém, és a létezés valóságával számoló, tragikus színezetű számadás. Innen, hogy a két kötetnek 33 fejezete és 666 szócikke van. A 33 Krisztus száma, a megváltó szándék, a jó híre. A 666 pedig — gondoljunk a Jelenések könyvére — a Gonosz, a Sátán jele. Tény, hogy a krisztusiból és a sátniból van összegyúrva az ember. Miként Temesi Ferenc könyve: a Por.

Jó hír Szegeden Temesi regényének második kötetét megvásárolhatják az érdeklődők a Somogyi-könyvtárban is, ahol a szerzővel ma délután öt órákor Szajbely Mihály irodalom-történész beszélget.

D. I.